

Postave o ubožcih so bile v drugih časih in v drugih krajih različne. Na Kitajskem vržejo tebi nič meni nič otroka v kraj, v Afriki si pomagajo s tem, da trgujejo s sužnji, tu in tam pa je sistem dveh otrok v navadi. Rimljani so svoje skazene otroke s Tarpejske skale metali; to so sama vprašanja ubožcev, načini to vprašanje razvozljati. V starih časih pa še tudi pozneje so si s kolonizacijo pomagali. Grki, Rimljani. Puničani so naselbe osnavljali; odkar pa so Ameriko našli, so vsi narodi, ki so po morju tržili, napravljali si naselbe, v najnovejšem času tudi Nemčija. Avstrija tacih naselb nima.

Iztiravanje ljudi v velikem po Prusiji ima poleg narodnih in verskih uzrokov tudi to za seboj, da si čejo pravico do dela za domačine pridržati.

Pri nas tega vsega ni. Jaz sem še le tovej bral, da so zgradbo nove železnice doli na jugu našega cesarstva Lahov izročili. Ta pa jo je zopet laškim podvzetnikom porazdelil, ki dajo vsa dela tujcem izvršiti. Domačini bodo torej gledali, tuji pa bodo denar šteli. Kedar pride čas spomladi, pa pridejo krdela Lahov v deželo in cesarstvo, da strgajo domačim delalcem kruh izpred ust, in ko pride jesen, odidejo z denarjem domov ter se redé čez zimo z njim, v tem ko tiščé naši delalci zobe v steno.

Celo našega deželnega oskrbnništva ne morem čisto nekrivega izpoznati. Mesto ravnatelja na Slatini je oddalo tujcu, o katerem še tega ne vemo, je-li avstrijec (čujte! na desnici), za profesorske službe kliče tirolce, ko je vendar domačih profesorjev na razpolaganje (klici na desnici: resnica!) Domačini niso pri nas v takem poštenju, kakor se godi to druge vsepovsod. Mi nimamo naselb, iz naše dežele se v velikem nihče ne iztirava, vsi naši ljudje ostajajo doma, prostor postaja pretesen, kletka je premala, mi se stiskujemo in se zadušujemo v njej.

Poravnanje je v tem le možno, če najdemo sredstva, prenapolnjenju, ki postane lahko nesreča, priti v okom in sredstvo prenapolnjenje preperečiti, je ženitbenska pritrdilnica. Polje, zemljišče občine in dežele, se ne raztegne in se ne pomnoži; polje ostane polje in oral šteje vedno le 1600 □ sežnje, od oral more vedno le gotovo število ljudi živeti, pridelek se navadoma ne pomnoži in ostane vselej enak. Ako pa se ljudstvo namnoži v večji meri, pride iz tega le nevolja. Potrebi stanovanj pride se v okom, če se stavijo nastropja, toda njiv nismo v stanu v nastropja — eno na drugo — kopičiti.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Kako se z ogljem šterne in kleti ogljene kisline oprostijo.

Znano je, da se mnogo nesreč prigodi po ogljeni kislini, ki se po šternah in kletih pogosto nabira. Neredkokrat se bere, da se je podal delavec v šterno kaj popravljat, a ko je v nekoliko globočino se spustil, je padel v nezavest in, če ni bilo brze pomoči, tudi moral umreti. V časih v takih z ostrupljenim zrakom okuženih šternah po trije, štirje umreti morajo, ker zadene tistega, ki hoče tovarišu pomagati in ga rešiti, ista nezgoda. In tako pogine jeden za drugim, dokler da se zrak v šterni bolj izčisti in dihaven postane. Zato je pri delu v takih šternah pa tudi v globokih kletih ali mestnih kanalih vedno velike opaznosti treba. Tukaj hočemo svojim bralcim sredstvo naznaniti, kako si morejo v podobnih slučajih svoje življenje varovati pa tudi življenje svojega bližnjega. Naravoslovec Saussure je s poskusi pokazal, da ima izžarelo oglje sposobnost v 24 urah 53krat toliko ogljene kisline na se vzeti, kolikor ima samo obsežka. N. pr. če je ogljevi obsežek za jeden kubičen meter, tako more ta kubičen meter oglja 53 kubičnih metrov ogljene kisline na se potegniti. Te naravoslovne resnice se posluživši so v novejšem času sumljive šterne in sploh nevarne globočine z žarečim ogljem začeli ogljene kisline oprasčati. Vzame se kotel, ki 6—7 litrov drži in se z žarečim ogljem napolni. Ta kotel se spusti v globočino tik do površja vode. Seveda žrjavica brž pogasne, ali zdaj se prične vsesavanje ogljene kisline od strani mrtvega oglja. O njegovem napredovanju se lahko prepričamo s tem, da spustimo gorečo svečo v šterno. Ako to ugasne, se mora kotel z novo z žarečim ogljem nadevati in zopet v šterno spustiti in to tako dolgo ponavljati, da goreča sveča v globočini gori. Prej ne sme človek se doli spustiti, drugači onesreči.

Umivaj sode!

Nekteri mnogokrat tožijo, da se jim vino pogubi in da ni dobro, tega pa so si mnogokrat sami krizi, ker ne vedo z vinskimi sodi dobro ravnati. Da boš toraj dobro vino imel, ravnaj tako-le z vinskimi sodi! Ko si sod izpraznil, peri ga tako dolgo s čisto vodo, dokler ne bo že celo čista iz njega pritekla. Potem naj stoji sod 24 ur narobe obrnjen, da se voda popolnoma iz njega izcedi. Ko si to tako storil, moraš sod, v katerem je bilo belo vino z žganim žveplom pokaditi in dobro zadelati, da ne more zrak od nobenega kraja v sod. Sod, v katerem je črno vino bilo, pa se mora s špiritom vžgati in ravno tako dobro zadelati.